

Крижна В. В., старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем кримінальної поліції навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ІНТЕРНЕТ – ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА СПОЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ЇХ АНАЛОГІВ

Незаконний обіг наркотиків і зловживання ними продовжують розвиватися з наростаючими темпами, представляючи серйозну загрозу національній безпеці нашої країни. Наркоманія, як результат незаконного обігу наркотичних засобів та їх аналогів виявляє руйнівний вплив на соціально-економічний стан країни, на духовне життя суспільства, на генофонд народу, сприяє поширенню смертельно небезпечних захворювань, призводить до збільшення кількості злочинів, пов'язаних з наркоманією та наркобізнесом.

Виключно важливу роль у розповсюдженні наркотичних засобів серед населення відіграють засоби масової інформації. Соціологи схильні розглядати простір мережі Інтернет як соціальний «кіберпростір» - свого роду інформаційно-комунікативне поле, сформоване взаємодіючими один з одним користувачами, і характеризується практично необмеженою свободою і анонімністю. Оскільки останнім часом з'явилися методичні розробки по використанню ресурсів мережі Інтернет у профілактичній роботі, у зв'язку з цим можна виділити два напрямки мережевої діяльності, котрі по-різному впливають на наркотизм: пронаркотичний та антинаркотичний, обидва ці напрями мають досить великі мережеві ресурси [1, с. 9].

Пронаркотичні ресурси налічують величезну кількість WEB-сторінок: реклама наркотичних засобів та їх аналогів і пов'язаного з їх споживанням способу життя отримала широке поширення в мережі глобальної комунікації Інтернет. На пошукових серверах ведеться статистика найбільш відвідуваних сайтів по різних тематикам, і практично скрізь у першій десятці один-два пронаркотичних сервера.

Існують сервери, які містять велику кількість текстів, докладно описують різні види наркотиків та закликають до їх вживання, а також

опису психоделічних переживань. ЛСД, гашиш, кетамін, екстазі представлені в них як нешкідливі речовини, які допомагають краще пізнати себе і навколишній світ. На багатьох сторінках детально вказані способи приготування, стереохімічні формули, схеми синтезу, шляху введення, «дозування», можливість поєданого прийому різноманітних психоактивних речовин. Даються поради, як поводитися при затриманні органами правопорядку за зберігання наркотиків, як ухилитися або «обдурити» тест-контроль і т. п.

У зв'язку з тим, що мережа Інтернет виступає як комунікативне поле, вона активно використовується в якості інтерактивного анонімного інформаційного каналу. Так, на більшості найбільш популярних пронаркотичних сайтів є «чат-кімнати» - інтерактивні сторінки, на яких можливе спілкування в реальному часі на хвилюючі споживачів наркотиків теми (скільки коштує, де дістати, як спожити). Спілкування відбувається без будь-яких обмежень. Крім того, існують численні тематичні мережеві конференції з допомогою електронної пошти, соціальних мереж [2].

За даними соціологічних досліджень, кожен другий підліток дізнається про наркотики із засобів масової інформації, мережі Інтернет або певних телепрограм і телефільмів, які сьогодні є головними джерелами інформації про наркотики, в тому числі про властивості різних видів наркотиків, ейфоричних відчуттів після прийому наркотичних засобів і місцях їх придбання.

Антинаркотичні ресурси набагато менш численні; альтернативна антинаркотична діяльність, знаходиться у стані розвитку і представлена поодинокими і не завжди достатніми за обсягом серверами. Спрямованість цієї інформації визначається як споживачами, так і тими, хто ще не почав прийом адитивних речовин (первинна, вторинна і навіть третинна профілактика). Крім того, на таких сторінках надається інформація широкому колу фахівців: лікарів, педагогів, юристів, психологів і соціологів. Це - методичні розробки з профілактики адиктивної поведінки; спеціальна література з медичних, правових і соціальних аспектів адиктивної поведінки.

Особливу суспільну небезпеку представляє поширення відомостей, що сприяють залученню до вживання наркотиків і психотропних речовин, за допомогою мережі Інтернет. В Інтернеті будь-який користувач, у тому числі підліток, може легко, без будь-яких перешкод, отримати детальні інструкції, що дозволяють в домашніх умовах виготовити наркотики і психотропні речовини, у тому числі з ліків, котрі вільно продаються в аптеках.

Подібна пропаганда і реклама згубно впливають, в першу чергу, на неповнолітніх осіб з їх ще не сформованим світоглядом і психікою, котра легко піддається впливу шляхом стимулювання інтересу до споживання цього зілля. В результаті такої пропаганди до споживання і незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин втягуються все нові і нові споживачі, у яких формується наркозалежність. Це сприяє створенню стійкого попиту на наркотичні засоби і психотропні речовини, веде до розширення ринку їх незаконного збуту.

Отже, на розповсюдження інформації про наркотичні засоби, а також їх незаконний обіг з використанням мережі Інтернет позначається відсутність грамотної, систематичної роботи щодо припинення та профілактики таких злочинів.

Виявлення і розкриття таких злочинів вимагає спеціальних знань як у сфері правового регулювання обігу наркотичних засобів, кримінологічної характеристики та профілактики наркозлочинності, так і в галузі комп'ютерних і інтернет-технологій.

Список використаних джерел:

1. Здіорук С. І. Психологічне обґрунтування використання ЗМІ та різних видів рекламної продукції з метою профілактики нарко-, токсикоманії та алкоголізму / С. І. Здіорук // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 10. – С. 6-9.

2. Романова О. Л. Культурологические аспекты антинаркотического воспитания / О. Л. Романова, И. В. Иванникова // Вопросы психологи. – 1993. – № 3. – С. 48.